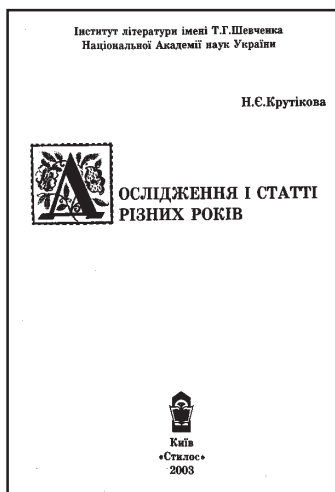

Наші презентації

Ніна Євгенівна Крутікова. Дослідження і статті різних років. — К.: Стилос, 2003. — 540 с. / Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України.

Збірник праць відомого науковця, чл.-кор. НАН України Н.Є.Крутікової складається зі статей і досліджень, написаних упродовж кількох десятиріч. Серед них є праці, публіковані

раніше, й ті, які вперше побачили світ у цьому виданні ("Гоголь і Капністи", "Романи В.Винниченка в російському літературному контексті"). В центрі уваги дослідниці теми, кардинальні для історії українсько-російських взаємозв'язків. Це, зокрема, "Пушкін і українська література", "Українські повісті М.В.Гоголя", "Лев Толстой у сприйнятті українських письменників", статті, присвячені Марку Вовчку, та ін.

Матеріали тридцять четвертої наукової шевченківської конференції (24 — 26 квітня 2001 р.): У 2 кн. — Черкаси: Брама, 2003. — Т.1. — 192 с.; Т.2. — 264 с. / Інститут літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України, Черкаський державний університет ім. Б.Хмельницького, Черкаський науковий центр шевченкознавчих досліджень.

Видання, присвячене 100-річчю від дня народження Є.П.Кирилюка, відкривається статтями В.Смілянської "Професор Є.П.Ки-

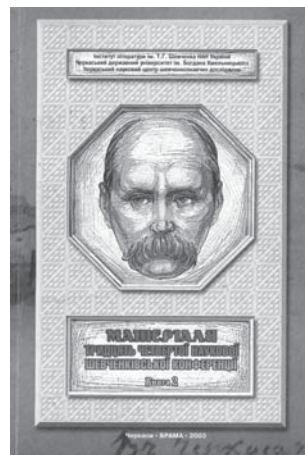
рилюк — історик української літератури" про доробок видатного вченого в галузі шевченкознавства та З.Кирилюк "Слово подяки від родини Кирилюків". У збірнику розглядаються проблеми художнього світобачення

Т.Г.Шевченка та його поезики (т.1), а також історико-літературний, перекладознавчий, лінгвістичний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти творчості великого поета (Т.2).

Ігор Зварич. Міф у генезі художнього мислення. — Чернівці: Золоті литаври, 2002. — 236 с. / Міністерство освіти і науки України, Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича.

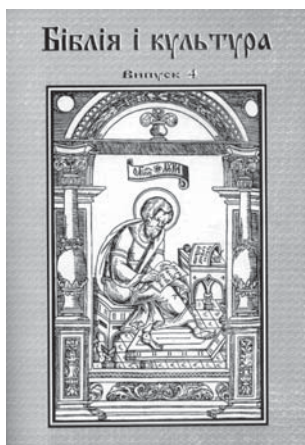
"Спираючись на генетичний зв'язок художнього мислення з міфом, спробуємо прослідкувати аналогії в фольклорі та літературі з міфопоетичним моделюванням дійсності, а також довести, послугуючись

цією методологічною основою, що міф — це не позаісторична чи доісторична стадія розвитку людського мислення, а постійна його властивість", — пише у вступі автор

про своє завдання. В книжці досліджуються процеси засвоєння міфу фольклором та літературою, аналізується закономірність наявності міфологічних елементів у мистецтві слова на загальному структурно-семантичному рівні (від зародження мистецтва слова до сьогодення). Дослідження складається з таких розділів: “Міф як феномен людського мислення”, “Міф і слово в просторово-часовому моделюванні дійсності”, “Архетипна реалізація міфології в художній традиції”, “Міф у контексті творчості Т.Г.Шевченка”, “Міф у сучасному художньому мисленні”.

Біблія і культура: Збірник наукових статей. Вип. 4. — Чернівці: Рута, 2002. — 280 с. / Міністерство освіти і науки України, Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, Науково-дослідний центр “Біблія і культура”.

Черговий випуск відкривається рубрикою “Національне і загальнолюдське на рубежі епох: специфіка і типологія”, в якій вміщена стаття М.Жулинського “Національні культури і проблеми глобалізації”. У

збірнику надруковані статті, в яких розглядаються актуальні проблеми теорії літератури, порівняльного літературознавства, культурології, а також літературознавчі, філософсько-теологічні та лінгвістичні проблеми функціонування легендарно-міфологічного та біблійного сюжетно-образного матеріалу в культурі різних часів і народів. Матеріали розподілені по розділах “Теорія літератури. Порівняльне літературознавство”, “Біблійно-християнські мотиви в світовій літературі”, “Міф і легенда в світовій літературі”, “Культурологія. Філософія. Психологія. Історія”, “Мовознавство”.

Юрій Шевельов. Портрети українських мовознавців. — К.: Видавничий дім “КМ Академія”, 2002. — 132 с.

Це — перше в Україні перевидання праць Ю.Шевельова з історії українського мовознавства. Загальнооглядову статтю “Покоління двадцятих років в українському мовознавстві”

доповнюють окремі нариси про вчених-мовознавців Всеволода Ганцова, Олену Курило та Костя Михальчука, що заклав підвалини української діалектології. Як зазначає у вступі Л.Масенко, “у своїй науковій, публіцистичній та організаційній діяльності Ю.Шевельов завжди дбав про гідність і авторитет української науки. У збереженні неперервності її історичного розвитку, у сприянні дальшому її поступові вчений вбачав головне призначення зарубіжної україністики”.

Олекса Ющенко. В пам'яті моїй. Кн.4. — К.: Видавництво ім. Олени Теліги, 2001. — 728 с.

У солідній книжці письменника Олекси Ющенка зібрані нариси, етюди, спомини, написані протягом десяти літ. Це нові риси до портретів класиків рідної поезії О.Олеся, П.Тичини, М.Рильського, В.Сосюри, майстрів прози різних поколінь. Окреме місце відведене учасникам Міжнародного Шевченківського форуму (1964). “Навіть

Слово і Час. 2003. №8

короткий лист — то вже увічнена життєва мить. Як важливо запобігти забуттю свого товариша, вчителя хоч невеликим записом — його думки, жарту, сумніву, драми життя”, — пише автор. Ці “невеличкі записи” і створюють живу історію літератури.

Петро Ротач. Поет із роду Боровиків: Матеріали до біографії поета і байкаря Л.І.Боровиковського. — Полтава: Верстка, 2003. — 64 с.

Автор вмістив у збірнику різні статті про Л.Боровиковського, в яких окреслює творчу особистість поета. Окремий розділ складають “Додатки”, де наводяться окремі документи, що стосуються життєпису поета,

уточнюються дата його народження, розглядаються деякі моменти творчості.

КУР’ЄР КРИВБАСУ. — 2003. — №5.

Травневий номер відкривається диптихом Валерія Шевчука “Без даху”. Проза також представлена романом Павла Вольвача “Кляса” та твором Василя Слапчука “Коротка стрілка жіночого годинника”, поезія — віршами Ігоря

Павлюка, Романа Скиби. Роман Корогодський виступає із розвідкою про В.Петрова (“Сюжет для великого роману, або Полон і межі можливого”), Лукаш Луцький, Во-

лодимир Карвацький — із рецензіями. Друкуються також вірші Е.-Е.Каммінгса з передмовою Івана Андрусяка, слово Сельми Лагерлеф, виголошене на врученні Нобелівської премії 1909 р. У “Літературі Плюс” публікуються вірші Василя Махна, надається слово Ользі Брюховецькій (“Ігри в документ, або Дещо про кентаврчине кіно”), Олегу Сидору-Гібелінді (“1000 очей невгамовного Віллі, або Спів цикад”), друкується інтерв’ю з Володимиром Сорокініним.. Рецензуються також книжки Олега Лишеги “Снігові і вогню” (автор рецензії Богдана Матяш), Василя Голобородька “Посівальник: Вибрані поезії” (Оксана Кузьменко) та повість Ігоря Яцканіна “Ангел над містом”, що вийшла в Пряшеві (Микола Неврлий).

ВСЕСВІТ. — 2003. — №5–6.

Надруковані вірші Чеслава Мілоша (пер. з польської і слово про поета Наталі Сидяченко). “Література ХХ століття” представлена романом Ельфріди Єлінек “Піаністка” (з нім. переклали Олександр та Ольга Плеваки). Під заголовком “В гостях у

“Всесвіту” — нідерландська література” вміщено твори Люка Германа, Франса Келлендонка, Симона Кармінггелта, Гюго Клауса (пер. Ганни Назаренко, Наталі Карпенко, Наталі Ковальової) з післямовою Н.Карпенко “Нідерландська література другої половини ХХ століття: вибрані твори”, рецензії Оксани Калити, Ганни Тимошенко та Кееса Вергойля. Рубрика “Скарбниця” представлена новелою Проспера Меріме “Кармен” у перекладі з франц. Михайла Москаленка, рубрика “Письменник. Література. Життя” — статтями Марини Новикової “Міфосвіт “Кармен”: Бик і бог”, Валентини Фесенко “Кіт у чоботях, або Фрагментарні роздуми на теми французької літератури останнього десяти-

ліття”, Олександра Киченка “Міфологічний простір постмодерністського роману: “Маг” Джона Фаулза у контексті традиції”. Маргарита Жердинівська у “Шляхах мистецтва” досліджує “Посмертну таємницю Гойї”. Вміщено також статті Ігоря Лімборського “Шеллінг і українська літературно-теоретична думка першої половини ХІХ століття”, Миколи Ігнатенка “Книга, яку помітили на Заході (роздуми услід)”, рецензію Олени Пацієвської “Київські полоністичні студії” та ін.

ПЕРЕВАЛ. – 2002. – №4.

Всеукраїнський літературно-художній і громадсько-політичний журнал “Перевал” (Івано-Франківськ) заснований у 1991 р. і видається чотири рази на рік. У четвертому номері за 2002 р. надруковані прозові твори

Івана Гаврилюка “Крик динозавра” (політична фантастика), “Перлини минувшини” Онуфрія Обушак, оповідання “Подорож до снігової королеви” Володимира Приймака. Поезія представлена віршами Валентини Корнійчук, Анатолія Онишка, Ольги Будзан, Ольги Понич, Галини Стасюк. Вміщено уривок з праці Фрідріха Ніцше “По той бік добра і зла” в перекладі А.Онишка. У рубриці “Постаті. Повернення” публікуються дослідження Євгена Маланюка “Гоголь – Гоголь”, стаття Володимира Качкана “Мав найкращі надії на будучину (Степан Чарнецький в літературно-мистецькому процесі)” та твори самого С.Чарнецького. Надруковано також статті Степана Геника “Трудівниці лицарського покрою” (присвячена видатним жінкам України) й Василя Черепанина “Рецепція ікон: між музеєм і церквою (концепція виставки)” та ін.

СУЧАСНІСТЬ. – 2003. – №6.

Поезія представлена віршами Володимира Затулівітра, Михайла Григоріва, Наталки Поклад. Проза – романом Павла Чорного і Віктора Шила “Бодай-цику-та”. У рубриці “Суспільне життя” надруковані статті Сергія Грабовського

“Чи потрібен національній культурі державний патерналізм?”, Володимира Ігнатова “Некомпетентна формальна демократія: український варіант”, Юрія Шаповала “Голод 1932 – 33 років: політичне керівництво УРСР і Кремль”, Ірини Грабовської “Без ненависти до нікого, з любов’ю до всіх українців”. Максим Стріха досліджує проблему “Данте й українська література”: досвід рецепції на тлі “запізнілого націєтворення” (рубрика “Літературознавство”). Із спогадами виступають Василь Лісовий (продовження) та Сергій Тримбач “Бути Микитою” про письменника Микиту Шумило з нагоди його 100-літнього ювілею. Оксана Кузьменко рецензує поетичну збірку В.Голобородька, Микола Неврлий – повість Ігоря Яцканина “Ангел над містом”, що вийшла в Пряшеві.

Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 2 (березень-квітень).

Номер відкривається репортажем з Парламентських слухань “Про функціонування української мови в Україні”, проведених Комітетом з питань культури і духовності Верховної Ради України. Актуальна тема продовжується розповіддю про Міжнародний конкурс із української мови ім. Петра Яцика та розмовою із проф. Катериною Городенською. Літературознавство в журналі представлено статтями Тетяни Бовсунівської “Поетика християнського дива в “Кобзарі” Тараса Шевченка”, Петра

Слово і Час. 2003. №8

Білоуса “Зародження української літератури” (закінчення), Інни Берези “Зрозуміти і спадкоємність (Традиції давньоукраїнської писемності в українській літературі першої половини XIX століття)”, Володимира

Поліщука “Жанрово-стильові особливості повістей Михайла Старицького”, Тетяни Рязанцевої “Міф успіху чи успіх міфу?”, розмовою Юрія Кузнецова та Олександра Пронкевича з Тамарою Гундоровою. У рубриці “Методика викладання” виступають Володимир Панченко (“Особливості українського літературного життя другої половини XIX ст.”), Олег Демчук (“Синтез реалістичної, романтичної, натуралістичної та експресіоністичної манер письма у повісті Івана Франка “Перехресні стежки”), Алла Луків (“Доля народу крізь призму авторського бачення та оцінки Олександра Довженка”). В номері також надруковано багато матеріалів з методики викладання української мови, українознавства, сценарій шкільного свята до Дня слов'янської писемності та культури та ін. Василь Захарченко виступає із романом “Пий воду з криниці своєї...” (передмова М.Слабошпицького). Поезія представлена віршами Ольги Слоньовської.

КРИТИКА. — 2003. — Ч. 5.

Число відкривають роздуми Мирослава Поповича про Волинську трагедію 1943 р. Автор закликає до взаємного прощення. Микола Рябчук і Юрій Шаповал присвятили свої виступи феноменові В. Щербицького, сприйняттю його постаті в сучасній Україні та політичним реаліям сьогодення. Юрій Левада висвітлює стан громадської думки в Росії. Богуслав Бакула аналізує підсумки посткомуністичних перетворень у сучасній Польщі, які мають чимало рис, спільних з українською політичною ситуацією.

Літературну частину відкриває Василь Костюк оглядом публікацій літературних часописів, який нагадує радше розлогу анотацію. Ростислав Семків пропонує увазі читачів роздуми про доробок Ю. Винничука, М. Рябчука, О. Ірванця й О. Забужко. Пьотр Слівінський розмірковує про сучасну польську лірику, в якій добачає ознаки “смерті поезії”. Борис Дубін аналізує існування літературної журнальної періодики в сучасній Росії, взаємодію літературної спільноти та ширших читацьких кіл, особливості побутування масових жанрів. Ярослав Грицак і Георгій Касьянов полемізують з приводу завдань, методологічних проблем історіографії і культури ведення наукових дискусій. Номер завершується есеєм Петра Мідянки про карпатські й закарпатські культурні ландшафти й проблеми маргінальної літератури.

КРИТИКА. — 2003. — Ч. 6.

Число відкривається статтею Ірини Погорелової про діяльність Прем'єр-міністра України В.Януковича та перспективи його політичної кар'єри. У закінченні статті “Щербицький forever” Микола Рябчук обговорює проблеми суспільної амнезії, збереження тоталітарних уявлень і цінностей у сучасній Україні, зокрема у сфері літературної спадщини. Едвін Бендик на матеріалі книжки Т. Фрідмана “Лексус і оливкове дерево” й політичних подій останніх років розмірковує про перспективи глобалізації. Василь Черепанин аналізує феномен антиглобалізму, в якому добачає альтернативні моделі соціальної інтеграції. Лев Гудков з'ясовує вплив глобалізаційних процесів на сучасну Росію, особливості новітньої посттоталітарної психології. Григорій Грабович досліджує символічну автобіографію у прозі Миколи Хвильового. Андрій Савенець критично аналізує українські переклади творів В. Шимборської, Юлія Ємець-Доброносова рецензує книжку Дж.Б. Елштайн “Громадський чоловік, приватна жінка”. Леся Ставицька досліджує зміну наукової парадигми на прикладі низки лінгвістичних праць останніх років. Євгенія Кононенко публікує оповідання “П'ять хвилин ніжності”. Завершується номер листом Георгія Касьянова на тему методологічної дискусії, веденої з Ярославом Грицаком.